

LEON CZERNIEWSKI

* 11 III 1911 / 12 III 1912, Rubcowo

† 27 VI 2009, Otwock

Autobiografia¹

Urodziłem się dn. 11-III 1911 r.² w grom.[adzie] Rubcowo³ k. Grodna⁴, (gub.[ernia] Suwalska). Ojciec mój posiadał gosp.[odarstwo] rolne 6 ha, przeważnie las i bagna i utrzymywał się raczej z pracy w urzędzie gminnym. Należał do S.D.K.P.iL. W r. 1920 w wskutek działań wojennych zginęła moja matka i rodzeństwo, ja zaś znalazłem się w Augustowie⁵. W 1921 r. odnalazł mnie Ojciec i zabrał do Warszawy, gdzie pracował przy odbudowie Ministerstwa Rolnictwa i Ref.[eratu] Rol.[nego]⁶. Odbudowa ciągnęła się 7 lat. W roku 1927–8 za odmowę złożenia przyrzeczenia

¹ Tu i dalej zachowuję pisownię zgodną z oryginałem. Uzupełnienia w nawiasach kwadratowych pochodzą ode mnie. Życiorysy w formie rękopisu i maszynopisu znajdują się w zasobach archiwalnych LO w Szczytnie. Wersje te różnią się miejscami merytorycznie, co sygnalizuję dalej.

² Tego dnia wypadła sobota.

³ Rubcowo to wieś w Polsce położona w tamtym okresie w granicach II RP. Obecnie znajduje się w województwie podlaskim, w powiecie augustowskim, w gminie Płaska, a w latach 1975–1998 administracyjnie była częścią województwa suwalskiego.

⁴ Pisanie, że Rubcowo znajduje się koło Grodna, jest chyba pewnym nadużyciem, ponieważ obie miejscowości dzieli odległość co najmniej 150 kilometrów.

⁵ W wersji maszynopisowej jest uściślenie: chłopak trafił do szpitala w Augustowie.

⁶ W wersji maszynopisowej jest uściślenie: ojciec pracował jako intendent techniczny.

służbowego i za należenie do S.D.K.P.iL. zostaje zwolniony⁷. W roku 1930 zmarł. W tym czasie kończyłem gimnazjum ucząc się i zarabiając lekcjami. W r. 1933 po rocznych studiach na politechnice warsz.[awskiej], nie mogąc otrzymać odroczenia odbyłem obowiązkową służbę wojskową w szk.[ole] podchor.[ążych] rez.[erwy] w Pułtusk. Ukończyłem szk[ole] wojsk.[ową] normalnie w st.[opniu] plut.[onowego] podch.[orążego]. Na uczelnię nie wróciłem i zacząłem pracować w fabryce przetworów chemicznych i mydła Schicht-Lever et Co w Warsz.[awie]⁸, gdyż trudne warunki materialne nie pozwoliły mi na dalsze uczenie się. Zaoszczędziwszy trochę pieniędzy [w] 1935 po zdaniu konkursowego egzaminu zacząłem studiować w S.[zkole]G.[łówniej]G.[ospodarstwa]W[.iejskiego] również w Warszawie. Po zalicz.[eniu] ćwiczeń i wykładów z 3 roku nie zdążyłem zdać wszystkich egzaminów gdyż zostałem zmobilizowany w lecie 1939 r.[.] do czynnej służby wojskowej⁹. Kampanię wrześniową odbyłem cały czas w swojej jednostce t.j. 21 P.[ułku] P.[iechoty]¹⁰ 8 D.[ywizji]P.[iechoty] w bitwach pod Mławą i Modlinem i w obronie Warszawy trzykrotnie byłem ranny¹¹. 28 IX 1939 r. po poddaniu Warszawy dostałem się do niewoli. Z obozu w Pruszkowie uciekałem dwukrotnie¹². Wydostawszy się z obozu mieszkalem w Warszawie wraz z żoną i teściem (nauczycielem i chemikiem)¹³, ożeniłem się bowiem jeszcze w 1938 r.¹⁴ W r. 1942 zostałem aresztowany wraz z całą rodziną początkowo na Pawiaku – później odtransportowano mnie

⁷ Nie bez znaczenia na tę represyjną decyzję władz sanacyjnych mógł mieć fakt, że Konstanty Czerniewski sympatyzował z Komunistyczną Partią Polski.

⁸ Poprawnie: Schicht-Lever SA Warszawa. Zakład ten znajdował się w Warszawie przy ulicy Zjazd 1 i produkowano w nim popularne szare mydło z symbolem jelenia.

⁹ W życiorysie w wersji maszynopisowej, pozbawionej daty, jest podany dzień 20 VIII 1939 jako moment wcielenia do 21 Pułku Piechoty.

¹⁰ Dokładniej: 21 Warszawski Pułk Piechoty „Dzieci Warszawy”.

¹¹ Jak podaje Leon Czerniewski, w czasie kampanii wrześniowej jego ciotka była ordynatorem szpitala przy Nowym Zjeździe w Warszawie. Zob. L. Czerniewski, *Dzieci Warszawy*. Cz. 1. *21 pułk w kampanii wrześniowej*, opr. B. Kurkiewicz-Matysik, „Gazeta Otwocka Samorządowa”, 2000, nr 7, s. 31.

¹² W wersji maszynopisowej jest uściślenie, zgodnie z którym do pierwszej ucieczki doszło po dwóch tygodniach pobytu w obozie.

¹³ W wersji maszynopisowej Leon Czerniewski podał, że w Warszawie razem z żoną i teściem zajmowali się „handlem i fabrykacją mydła”. Żoną Leona Czerniewskiego była Helena Rogowska (1912–1961). Jej ojciec, dr Wacław Rogowski (1882–1947), należał do grona pierwszych profesorów szczycieńskiego Państwowego Koedukacyjnego Ogólnokształcącego Gimnazjum. Helena Rogowska zmarła przedwcześnie w wieku 49 lat. Spoczywa we wspólnej mogile z ojcem na cmentarzu komunalnym w Szczytnie (kwatery B IX, rząd II, nr grobu 2). We wspomnieniach *21 pułk piechoty w kampanii wrześniowej* Leon Czerniewski napisał, że Helena Czerniewska była siostrzenicą Marii-Curie Skłodowskiej, co prowadzi do wniosku, że żona Wacława Rogowskiego musiała wywodzić się z domu Skłodowskich. Tymczasem np. z zapisu w szczycieńskiej księdze parafialnej wynika, że żona Wacława Rogowskiego nosiła panieńskie nazwisko Piętnik, nie Skłodowska.

¹⁴ Uroczystość odbyła się w Kościele pw. św. Antoniego w Warszawie 29 X 1938 r. Ślubu udzielił wikariusz ks. Albin Chelchowski. Bezpośrednio przed zawarciem związku małżeńskiego Leon Grzegorz Czerniewski mieszkał w Warszawie przy ulicy Mokotowskiej 54. Zob. Archiwum Państwowe w Warszawie; <https://metryki.genealodzy.pl/index.php?op=pg&id=381&se=&sy=1938&kt=2&plik=322-323.jpg&x=1577&y=157&zoom=1.25> (17 IV 2024).

i brata¹⁵ do Lublina na zamek potem na Majdanek¹⁶. Brata przewieziono do Oświęcimia i Dachau, gdzie zginął, ja zaś zgłosiłem się jako mierniczy (miałem już egzamin z miernictwa na S.G.G.W.) i byłem na Majdanku zatrudniony przy obliczaniu wykopów i ścieków i fundamentów przy rozbudowujących się wciąż barakach. Po 5 mies.[iicach] pracy wskutek oskarżenia jednego z kolegów za przynależenie do „Wici”¹⁷ na terenie uczelni karnie przeniesiono mnie na zamek skąd w czasie transportu wykupiła mnie żona. Do Warszawy nie wróciłem a ukrywałem się na terenie Lubelszczyzny – przyłączywszy się do Bat.[alionów] Chłop.[skich] do oddziału „Czarnego” – który udawał się na Wołyń dla poskromienia Banderowców i Bulhowców¹⁸ wraz z oddz.[iałem] partyzanckim Radz.[ieckim] „Serafina”. Wyprawa zakończyła się ostatecznie na linii Sokal–Kodeń rozbiciem oddz.[iałów] partyzanckich przez dywizje niemieckie pacyfikujące ten teren. We wrześniu 1944 zgłosiłem się na wezwanie do pracy w resorcie rolnictwa w Lublinie. Jako komisarz parcelacyjny parcelowałem majątki w pow.[iecie] Garwolińskim. Później [w roku] 1945 pracowałem [w Resorcie Rolnictwa] jako instruktor hodowlany rozprawdzając i przejmując od Armii Czerwonej inwentarz żywy przekazywany naszym władzom. W tym charakterze byłem również w Olsztynie¹⁹ gdzie natrafiłem na ślad wywiezionej [przez Niemców] w te okolice rodziny. Ostatecznie zatrzymałem się już z rodziną w Szczytnie, gdzie pracowałem początkowo jako Komisarz Ziemski²⁰ później jako nauczyciel. W r. 1947 wstąpiłem do P.P.R.²¹ jestem członkiem P.Z.P.R. i od 1948 r. pracuję jako nauczyciel szk.[oły] wieczorowej w pełnym wymiarze godzin (w r. 1947 jako dochodzący). Równocześnie pracowałem i pracuję w Szkole Ogólnokształcącej st.[opnia] Licealnego. W roku 1949 ukończyłem partyjny kurs prelegentów i wykładowców w Olsztynie²².

(-) podpis nieczytelny

Szczytno, dn. 18 II 1952 r.

¹⁵ Chodzi o brata stryjecznego, którego imienia nie znamy. W jednej z ankiet Leona Czerniewskiego pojawia się jeszcze inny brat cioteczny – Janusz Konstanty Czerniewski. Uczęszczał on do szczycieńskiego gimnazjum i ukończył je w 1950 r.

¹⁶ W wersji maszynopisowej jest zdanie dotyczące losów żony i teścia: „Żonę zwolniono po kilku tygodniach, teścia po 1/2 roku, mnie dzięki interwencji żony po 9 miesiącach /1943r./”.

¹⁷ Nie było to oskarżenie, lecz raczej ujawnienie informacji, ponieważ Leon Czerniewski rzeczywiście należał w okresie studiów do organizacji „Wici”.

¹⁸ Szczegół o celu udania się na Wołyń został pominięty w wersji maszynopisowej.

¹⁹ W wersji maszynopisowej wskazano czas pobytu: 1945.

²⁰ W wersji maszynopisowej podano końcowy okres pracy w tym charakterze: 1947.

²¹ Uściślenie w wersji maszynopisowej: „W 1948 roku otrzymałem leg.[itymację] członka stałego”.

²² Uściślenie w wersji maszynopisowej: „W 1948 roku otrzymałem leg.[itymację] członka stałego i ukończyłem dwu miesięczny kurs partyjny w Olsztynie następnie jedno miesięczny kurs administracyjny w Sopocie”.

Uzupełnienia na podstawie archiwaliów szczycieńskiego LO i źródeł własnych

W „Życiorysie” Leona Czerniewskiego²³ z 1 stycznia 1951 roku znajdują się informacje, których nie ma w innych dokumentach kadrowych przechowywanych w archiwum tutejszemu liceum. Na przykład tylko stąd dowiadujemy się, że jego matką była Wanda z Liedtków i że miał pochodzenie chłopskie. W czasie okupacji nie zmieniał nazwiska. Leon Czerniewski wskazał wprawdzie, że jego żoną jest Helena Rogowska, lecz nie odniósł się do pytania o jej zatrudnienie. Helena i Leon Czerniewscy mieli troje dzieci. Jedno z nich, córka Ewa, urodziła się w czasie II wojny światowej, 8 maja 1943 roku, a dwóch synów – już po zakończeniu działań wojennych: Wiesław – 5 marca 1947, Ryszard – 15 czerwca 1950. Na utrzymaniu Leona Czerniewskiego pozostawała w tym okresie jeszcze Maria Czerniewska oraz – jak przypuszczam – jej syn, a stryjeczny brat Leona: Janusz Konstanty Czerniewski.

Ciekawa z pozycji autocharakterystyki fizjologicznej Leona Czerniewskiego jest jego odpowiedź na zapis w punkcie 10. Też ankiety, w którym należało podać „Wady w stanie zdrowia”. Zainteresowany napisał: „Ogólne wyczerpanie na skutek przepracowania”. W punkcie 13. pytano o „Znajomość języków obcych i stopień znajomości”. Czerniewski wpisał: „francuski i polski i łacina”, bez uściślenia stopnia ich znajomości. Kwestie wykształcenia autor kwestionariusza rozbił na trzy etapy: 1. wykształcenie niższe, 2. wykształcenie średnie i 3. wykształcenie wyższe. Etap pierwszy u Czerniewskiego: ukończenie 7-klasowej szkoły mechanicznej w Warszawie. Etap drugi – Państwowe Liceum Ogólnokształcące (Gimnazjum) [typu humanistycznego] im. J.[oachima] Lelewela w Warszawie, 8 klas, rok ukończenia – 1934. Trzeci etap – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa, ul. Rakowiecka 8, 3 lata studiów. Były jeszcze później kursy specjalistyczne: „Kursy administracji Państwowej i szkoła Partyjna wojewódzka”. W punkcie 16. pytano o „Uzdolnienia i umiejętności fachowe”. Odpowiedź: „fizyczno-matemat[yczno]-przyrodnicze”. Punkt 17. dotyczył przebiegu służby wojskowej: „Szkoła Podchor.[ążych] Piech.[oty] 13 P.[ułku] P.[iechoty] w Pułtusk – 21 P.[ułk] P.[iechoty] Warszawa 1935/6”. Na pytanie o rany i kontuzje Leon Czerniewski w punkcie 22. odpowiedział: „Dwukrotnie w obronie Warszawy”. Oprócz przynależności do organizacji „Wici” podczas studiów na SGGW, ankietowany wymienił jeszcze PPR, PZPR, Samopomoc Chłopską i Związek Nauczycielstwa Polskiego. Interesujący jest również punkt 34. kwestionariusza, w którym Czerniewski podał, że chciałby „pracować naukowo w zakresie prądów słabych lub w zakresie mikrobiologi[i]”.

²³ W żadnym dokumencie znajdującym się w szczycieńskim archiwum LO Leon Czerniewski nie ujawnił swego drugiego imienia: Grzegorz. A ten detal pomógłby w ustalaniu innych faktów związanych z jego ścieżką zawodową po opuszczeniu Szczytna.

Obszerna, bo aż siedmiostronicowa, ankietowa osobowa z 20 lutego 1952 roku, wyjątkowo bezpardonowo drążąca kwestie polityczno-partyjno-wojskowe, jest kolejnym świadectwem i źródłem wiedzy o Leonie Czerniewskim. Na co warto w niej zwrócić szczególną uwagę? Po raz pierwszy na druku pojawiło się żądanie dołączenia do ankiety dwóch fotografii o wymiarach 4x5,6 cm. Ankietowany był zobowiązany do wstępnego zapoznania się z kwestionariuszem i następnie udzielenia wyczerpujących odpowiedzi zapisanych czytelnie; tego warunku zainteresowany nie spełnił, gdyż jego odpowiedzi są najczęściej niepełne. Ponieważ w karcie pytano o jedno imię ankietowanego, nie ma zatem wiedzy o potencjalnym drugim imieniu. Jako zawód wyuczony Czerniewski podał „agronom”, a wykonywany – „nauczyciel”. Swoją znajomość łaciny i francuskiego określił ankietowany na słabą, a polskiego – na biegłą. W 1952 roku, w chwili wypełniania karty, Czerniewski był żonaty i miał – łącznie z sobą – 7 osób na utrzymaniu.

Punkt 15. kwestionariusza z 20 lutego 1952 dotyczył przebiegu służby wojskowej. Wiadomo, że Czerniewski ukończył szkołę podchorążych w Pułtuskach w stopniu sierżanta podchorążego. Ostatni stopień wojskowy został mu nadany przez generała Waleriana Czumę (1890–1962) we wrześniu 1939 roku²⁴. W okresie okupacji był dowódcą drużyny w Batalionach Chłopskich. Zainteresowany napisał, że nie posiada nie tylko żadnych odznaczeń²⁵, ale także żadnego majątku. Potwierdził, że w okresie od 1936 do 1936 jako student należał do organizacji „Wici”. Po wyzwoleniu – do PPR, potem PZPR. Wprowadzającymi do PZPR byli towarzysze Antoszkiewicz i Przybojewski. Po wyzwoleniu pracował w PKWN. Za granicą nigdy nie był i nie posiada tam rodziny. Co istotne również z punktu widzenia śledzenia losów Wacława Rogowskiego, cała jego rodzina, w tym żona Zofia Rogowska, zmarła w Warszawie podczas okupacji. Natomiast Helena Czerniewska do 1939 roku studiowała, podczas okupacji nie pracowała, a po wojnie była w latach 1949–1950 kierowniczką Powiatowej Biblioteki Publicznej w Szczytnie. Leon Czerniewski nie podał, chociaż żądano tego od niego w ankiecie, ani imion, ani nazwisk zmarłych w 1920 roku siostr i braci. W okresie wypełniania kwestionariusza zainteresowany mieszkał w Szczytnie przy Alei Wojska Polskiego 69 m. 1 (obecnie ul. Polska 69/1) i miał dostęp do dwóch telefonów służbowych: nr 26 i nr 154. Jako ciekawostkę językową dodam, że ten państwowy druk przygotowany według wzoru z 1951 roku (Os 5 Nr kat. 6 CWD Warszawa, ul. Bielańska 18 219/1-III B w nakładzie 500 000 egzemplarzy) kończył się

²⁴ W kampanii wrześniowej Leon Czerniewski był dowódcą 1 plutonu 1 kompanii 1 batalionu 21 Pułku Piechoty 8 Dywizji Piechoty.

²⁵ Co nie było prawdą, ponieważ za działania w kampanii wrześniowej Leon Czerniewski został odznaczony Krzyżem Walecznych, o czym wspominał w 2000 roku: „Za ten «szczęśliwy wyczyn» wieczornym rozkazem otrzymałem Krzyż Walecznych, ale tylko na papierze”. Zob. L. Czerniewski, *Dzieci Warszawy. Cz. 1. 21 pułk w kampanii wrześniowej*, opr. B. Kurkiewicz-Matysik, „Gazeta Otwocka Samorządowa”, 2000, nr 7, s. 31. Czerniewski pisze tutaj także o tym, że „w młodości strzelałem do różnych ptaków na terenie swego majątku i teraz ta umiejętność bardzo się przydała” w strącaniu niemieckich samolotów.

formułą z rażącym błędem ortograficznym: „Ankietę wraz ze szczegółowym życiorysem przyjął i przejął”; osobą wytypowaną do przyjęcia i przejrzania karty był kierownik personalny.

Z kolei w ostatniej ze znanych nam ankiet personalnych, w „Kwestionariuszu osobowym” z 30 marca 1960 roku, znajdują się pewne niepokojące rewelacje. Najpoważniejsza z nich wiąże się z datą urodzenia Leona Czerniewskiego – inną od znanych: teraz jest to **12 marca 1912**, pierwotnie zaś wszędzie – **11 marca 1911**. Nastąpiła więc zmiana w dniu narodzin i roku przyjścia na świat. Nie znam powodów tej zmiany, zwłaszcza że zainteresowany własnoręcznym podpisem potwierdził prawdziwość danych zawartych w ankiecie, a przecież za podawanie fałszywych informacji groziła odpowiedzialność karna. Rodzi się pytanie retoryczne: czy przełożeni Czerniewskiego weryfikowali tę ankietę?

Odwzorowanie dokumentów o wykształceniu²⁶

Odpis. Warszawa, dnia 21.czerwca 1948r.m.p.Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie Nr.2829/48.Zaświadczenie.Sekretariat Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie zaświadcza, iż ob. Czerniewski Leon był studentem Wydziału Rolniczego w latach akademickich 1936, 1937, i 1937/1938, zaliczył sobie III rok studiów oraz złożył następujące egzaminy szczegółowe: botanika–dostatecznie/3/, fizyka–dobrze/4/, mineralogia i geologia dobrze/4/. Zaświadczenie wydaje się celem przedstawienia odnośnym władzom.m.p.pieczęć okrągła:Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie.p.o.Kierownika Sekretariatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie/-/W. Lipińska.

Zgodność odpisu z oryginałem stwierdzam
m.p. Z. Śnieżko-Błocka

Odpis. Zdjęcie kandydata z pieczęcią o treści: Państwowe Liceum Pedagogiczne w Olsztynie z godłem państwa. Państwowe Kursy Nauczycielskie w Olsztynie. DYPŁOM na nauczyciela szkół ogólnokształcących stopnia podstawowego. Czerniewski Leon urodzony 12 .marca 1912 r.²⁷ w Rubcowie powiat: – przyjęty w r. 1954 na Państwowe Kursy Nauczycielskie w Olsztynie na podstawie świadectwa dojrzałości uczęszczał na wymienione Kursy od dnia 2.lipca 1954r. do dnia 28 lipca 1954r. po czym zdawał egzamin dyplomowy na nauczyciela szkół ogólnokształcących stopnia podstawowego i otrzymał oceny następujące: pedagogika dobry, psychologia-bardzo dobry, higiena szkolna i społeczna-bardzo dobry, na-

²⁶ Wszędzie zachowuję pisownię oryginalną.

²⁷ Tutaj ta sama błędna data urodzin Leona Czerniewskiego.

uka o Konstytucji-bardzo dobry, śpiew-bardzo dobry, rysunek-bardzo dobry, prace ręczne-bardzo dobry, wychowanie fizyczne-dobry, metodyka początkowego nauczania-bardzo dobry. Czerniewski Leon/nazwisko i imię/ w czasie pobytu na Państwowych Kursach Nauczycielskich pobrał stypendium w łącznej kwocie-i jest obowiązany do dwuletniej pracy nauczycielskiej w szkole wyznaczonej przez władze szkolne. Niniejszy dyplom w myśl art.I rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6.marca 1928r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych/Dz.U.R.P.Nr 28, poz. 258 i Nr.53, poz. 512/uprawnia do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych. Olsztyn, dnia 28.lipca 1954r.Nr 4/II. Pieczęć z godłem państwa w otoku o treści: Państwowe Liceum Pedagogiczne w Olsztynie.Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej: Podpisy nieczytelne. Dyrektor Państw.Kursów Nauczycielskich Limanowski. Egzaminatorowie: Podpisy nieczytelne. Skala ocen: bardzo dobry, dobry, dostateczny.

Zgodność odpisu z oryginałem stwierdzam

m.p. Z. Śnieżko-Błocka

Umowy o pracę

Umowę o zatrudnienie (sygn. 7/49) zawarł z Leonem Czerniewskim 10 IX 1949 roku Jerzy Józef Korkozowicz (1919-2003), pełniący obowiązki dyrektora Państwowego Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Szczytnie. Umowa z nauczycielem kontraktowym prowadzącym zajęcia z fizyki (9 godzin tygodniowo) i biologii (8 godzin tygodniowo) miała obowiązywać do 31 stycznia 1950 roku. Wynagrodzenie za jedną godzinę wynosiło wtedy 17 zł brutto. Umowa podlegała zatwierdzeniu przez olsztyńskie kuratorium. Z pisma Kuratorium Okręgu Olsztyńskiego w Olsztynie z 8 października 1949 (sygn. O. Pers. 18880/49) wynika, że umowa została zaakceptowana, a uposażenie nauczyciela ustalono na 420 zł miesięcznie (brutto).

Kolejną umowę o zatrudnienie (sygn. 1/50) zawarł z Leonem Czerniewskim 31 VIII 1950 roku Jerzy Józef Korkozowicz, pełniący obowiązki dyrektora Państwowego Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Szczytnie. Nauczyciel kontraktowy miał prowadzić zajęcia z fizyki (10 godzin tygodniowo), biologii (7 godzin tygodniowo) i chemii (4 godziny tygodniowo) – razem 21 godzin. Umowę podpisano na czas od 1 września 1950 do 31 sierpnia 1951 roku. Grupa uposażenia płacowego – IV. Konkretną kwoty za godzinę dydaktyczną w umowie nie podano. Dokument, jak poprzednio, podlegał zatwierdzeniu przez olsztyński Wydział Oświaty przy Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej.

Pismem z dnia 17 października 1951 roku Władysław Żebrowski²⁸, kierownik Wydziału Oświaty Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Szczytnie, powierzył Leonowi Czerniewskiemu z dniem 15 września 1951 roku obowiązki instruktora powiatowego zespołu przedmiotowego w odniesieniu do dwóch przedmiotów: fizyki i chemii. Z tego tytułu nauczyciel otrzymał sześć godzin zniżki tygodniowo i za swą pracę otrzymywał wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 94,50 zł.

Łukę w zatrudnieniu między 1951 a 1953 rokiem pomaga wyjaśnić pismo sekretarza Zarządu Wojewódzkiego Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, Józefa] Dzierżawskiego²⁹, i inspektora personalnego, A. Brodowskiego, z 29 marca 1954 roku (sygn. 117/Pers/54), które wpłynęło do Państwowego LO dla Pracujących w Szczytnie 1 kwietnia 1954 roku (sygn. 142/54). W piśmie tym czytamy: „Zarząd Wojewódzki TPP-R w odpowiedzi na pismo z dnia 3.XII.53 r. L.dz. 308/53 dotyczące charakteru zwolnienia z Naszej Instytucji Ob. Czerniewskiego Leona wyjaśnia, że ob. Czerniewski Leon do pracy w Towarzystwie został urlopowany na okres nieokreślony przez Wydział Oświaty. Pracował od dnia 1.IV.1952 do 31.VIII.1953 i z dniem 1.IX.1953 wrócił³⁰ do Wydziału Oświaty po uzgodnieniu z Zarz.[ądem] Głównym TPP-R w Warszawie”.

Inna jeszcze umowa o pracę pochodzi z 17 października 1953 roku (sygn. 257/53). Została zawarta z Leonem Czerniewskim przez dyrektorkę Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w Szczytnie, Zofię Śnieżko-Błocką. Miała obowiązywać od 1 października 1953³¹ do 31 sierpnia 1954 roku. Powierzono w niej nauczycielowi kontraktowemu nauczanie czterech przedmiotów: fizyki, nauki o konstytucji, biologii i geologii. W sumie – 13 godzin tygodniowo. Uposażenie według IV grupy, za jedną godzinę – 29 zł. Umowa podlegała akceptacji przez PWRN w Olsztynie.

Przedostatnia z zachowanych w szczycieńskim archiwum umów została podpisana z Leonem Czerniewskim przez dyrektorkę Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w Szczytnie, Zofię Śnieżko-Błocką, 1 września 1954 roku (sygn. 288/54). Miała obowiązywać od 1 września 1954 do 31 sierpnia 1955 roku. Nauczyciel podejmował się nauczania czterech przedmiotów: biologii, chemii, geografii i nauki o konstytucji w wymiarze łącznym 21 godzin tygodniowo za 730 zł miesięcznie (brutto). Umowa tradycyjnie podlegała zatwierdzeniu przez PWRN w Olsztynie.

Ostatnia umowa o pracę, która znajduje się w zasobach archiwalnych szczycieńskiego LO, została zawarta z Leonem Czerniewskim przez dyrektorkę Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w Szczytnie, Zofię Śnieżko-Błocką. Sporządzono

²⁸ Władysław Żebrowski (1912–1990) został pochowany w Olsztynie na cmentarzu komunalnym przy ulicy Poprzecznej (kwatery 43, rząd 12, numer grobu 22).

²⁹ O Józefie Dzierżawskim jako sekretarzu Zarządu Wojewódzkiego TPPR wspomina się np. w notce prasowej *Delegacja Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej wyjechała do ZSRR*. Zob. „Głos Koszaliński” 1954, nr 161 (566), s. 1; https://zbc.ksiaznica.szczecin.pl/Content/3761/GK_1954_161.pdf (22 I 2024).

³⁰ Tak jest w oryginale.

³¹ Umowę zawarto zatem później niż formalnie obowiązywała.

ją na druku, na którym widnieją dane o dwóch instytucjach równocześnie jako stronach umowy: Kuratorium Okręgu Szkolnego w Olsztynie oraz Państwowe Liceum Ogólnokształcące dla Pracujących w Szczytnie. Na umowie nie ma daty jej zawarcia, ale jest liczba dziennika: 24/60. Z aktu wynika, że Leon Czerniewski w okresie od 1 IX 1959 roku do odwołania miał nauczać trzech przedmiotów: fizyki, biologii, geografii w pełnym wymiarze godzin kontraktowych i ewentualnie nadliczbowych. Uposażenie – 1100 zł miesięcznie (brutto), 58 zł (brutto) – za godzinę nadliczbową. Umowa podlegała zatwierdzeniu przez Kuratorium Okręgu Szkolnego w Olsztynie.

Leonowi Czerniewskiemu trzykrotnie powierzano pełnienie obowiązków. **Po raz pierwszy** – pismem kuratora olsztyńskiego Franciszka Sikory³² z 1960 roku (brak daty) o sygn. KS-VII-9a/559/60, w którym informowano nauczyciela, co następuje: „Powierzam Obywatelowi pełnienie obowiązków dyrektora Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w Szczytnie na okres nieobecności w służbie z powodu choroby ob. Zofii Śnieżko-Błockiej tj. od dnia 21 listopada 1960 r. do dnia 31 stycznia 1961 r. Z tytułu pełnienia wymienionych obowiązków przysługuje Obywatelowi prawo pobierania dodatku funkcyjnego w wysokości 500 zł miesięcznie w myśl § 19 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31.VIII.1956r. w sprawie uposażenia nauczycieli i wychowawców (Dz.U. Nr 37, poz.168”. **Po raz drugi** – pismem kuratora olsztyńskiego Franciszka Sikory z 1961 roku (data nieczytelna) o sygn. KS-VII-9a/189/61, w którym informowano, jak niżej: „Powierzam Obywatelowi pełnienie obowiązków dyrektora Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w Szczytnie od dnia 1 września 1961 r. do dnia 31 października 1961 r. Z tytułu pełnienia wymienionych obowiązków przysługuje Obywatelowi prawo pobierania dodatku funkcyjnego w wysokości 500 zł miesięcznie w myśl § 19 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31.VIII.1956 r. w sprawie uposażenia nauczycieli i wychowawców /Dz.U. Nr 37, poz.168/ z późniejszymi zamianami. Równocześnie udzielam Obywatelowi zniżki od obowiązującego wymiaru godzin pracy w ilości 15-stu godzin tyg.[odniowo] celem umożliwienia pełnienia obowiązków dyrektora”. **Po raz trzeci** – pismem kuratora olsztyńskiego (brak danych o osobie) z 1961 roku (brak daty) o sygn. KS-VII-9a/383/61: „Powierzam Obywatelowi(ce) pełnienie obowiązków dyrektora Liceum Ogóln.[okształcącego] dla Pracujących w Szczytnie na okres choroby ob. Zofii Śnieżko-Błockiej od dnia 1 listopada 1961 r. do dnia 30 listopada 1961 r. Z tytułu pełnienia wymienionych obowiązków przysługuje Obywatelowi(ce) prawo pobierania dodatku funkcyjnego w wysokości 500 zł miesięcznie w myśl § 19 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 31. VIII. 1956 r. w sprawie uposażenia nauczycieli i wychowawców /Dz. U. Nr 37, poz. 168 z późniejszymi zamianami). Równocześnie

³² Franciszek Sikora (1905–1977) został pochowany w Olsztynie na cmentarzu komunalnym przy ulicy Poprzecznej (kwatery 23, rząd 2, numer grobu 38).

udzielam Obywatelowi zniżki od obowiązującego wymiaru w ilości 15-stu celem umożliwienia pełnienia obowiązków dyrektora”.

Ostatnim dokumentem pozostającym w archiwalnych zbiorach kadrowych LO i dotyczącym Leona Czerniewskiego jest pismo kierownika Samodzielnego Oddziału kadrowego olsztyńskiego Wydziału Oświaty przy PWRNR (KS-VII-13a/44/61), odnotowane w księdze korespondencji szkoły pod numerem 96/61. Kierownik Marian Duchiński³³ informuje w nim zainteresowanego, że „Na podstawie art. 15 ustęp 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 1956 r. o prawach i obowiązkach nauczycieli /Dz. U. Nr 12, poz. 63/ Kuratorium udziela Obywatelowi urlopu wypoczynkowego na okres od dnia 24 listopada do dnia 21 grudnia 1961 r.”, co oznacza, że na czas od 24 listopada do 30 listopada to samo Kuratorium musiało najprawdopodobniej powierzyć pełnienie obowiązków dyrektora LO komuś innemu, ponieważ bieżące powierzenie kończyło się 30 listopada 1961 roku.

Uzupełnienia na podstawie księgi parafialnej

1961 rok należał w życiu prywatnym Leona Czerniewskiego do bardzo trudnych nie tyle chyba nawet z powodu dodatkowych obciążeń zawodowych, ile na skutek tragedii rodzinnej: w poniedziałek 25 marca 1961 zmarła w olsztyńskim szpitalu jego żona, Helena, pozostawiając go z trójką dzieci: 18-letnią Ewą, 14-letnim Wiesławem i 11-letnim Ryszardem. Pogrzeb odbył się w środę w Szczytnie 27 marca 1961 roku. Wpisu w księdze zmarłych dokonał proboszcz Parafii WNMP w Szczytnie, ks. dr Jan Jakub Jestadt (1917–1974). Po trzech latach, 3 sierpnia 1964 roku, wdowiec Leon Czerniewski zawarł w Szczytnie związek małżeński z Józefą Łobaczewską³⁴.

* * *

Losy Leona Czerniewskiego, tj. po wykorzystaniu urlopu 21 grudnia 1961 roku, nie są mi znane. Wiele wskazuje na to, że w którymś momencie wyjechał najprawdopodobniej razem z rodziną ze Szczytna, być może do Otwocka i tam pozostał do końca życia. Za taką ostrożną interpretacją przemawiają przede wszystkim cztery fakty: 1. Janusz Leśniewski, absolwent LO z 1952 roku, wspomina, że Leon Czerniewski przeniósł się do Otwocka; 2. w Otwocku rzeczywiście pracował nauczyciel Leon Czerniewski, który wykazywał aktywność w lokalnych mediach, co pozwala na jego identyfikację z nauczycielem Leonem Czerniewskim ze Szczytna; 3. na otwockim

³³ Marian Duchiński (1912–1986) został pochowany w Olsztynie na cmentarzu komunalnym przy ul. Wadąskiej (kwatery VC, rząd 9, numer grobu 23).

³⁴ Za pomoc w ustaleniu danych na temat Heleny Czerniewskiej i Leona Czerniewskiego dziękuję ks. Andrzejowi Adamczykowi, proboszczowi Parafii WNMP w Szczytnie.

cmentarzu komunalnym znajduje się mogiła, na której widnieje data śmierci Leona Grzegorza Czerniewskiego (27 czerwca 2009) oraz podano jego wiek: 97 lat (kwatery XVIII, rząd 9, numer grobu 32), co odpowiadałoby dacie urodzin Leona Grzegorza Czerniewskiego, o którym jest mowa w warszawskiej księdze parafialnej z 1938 roku z okazji ślubu z Heleną Rogowską; 4. żadne z trojga dzieci Czerniewskiego nie ukończyło szczycieńskiego LO, gdyż nie ma ich nazwisk w wykazach absolwentów; to z kolei sugeruje, że trójka rodzeństwa ukończyła szkoły poza Szczytnem lub nie uczęszczała do tutejszego liceum ogólnokształcącego.

Ze wspomnień

Irena Przybyłowska-Hanusz. „Po śmierci pierwszego nauczyciela matematyki³⁵ został zatrudniony inżynier leśnik prof. Paweł Nowakowski Geografii uczyła nas bardzo miła prof. Jurewiczowa, łaciny prof. Albin Budzyński, biologii profesor Michał Mazur, chemii, fizyki, przysposobienia obronnego profesor Leon Czerniewski. (...) Nasza szkoła nie miała dobrej opinii u władz polityczno-partyjnych. Coraz częściej zjawiali się działacze partyjni, wygłaszali pogadanki, starali się nas uświadamiać pod względem politycznym. Jeden z nich na spotkaniu z młodzieżą usilnie namawiał do szczerych wypowiedzi gwarantując. absolutną bezkarność. Skorzystał z tego zapewnienia Janusz Czerniewski, poddając krytyce socjalizm i tego samego dnia wieczorem był już przesłuchiwany przez UB. Do tego siedliska „czarnej reakcji” przysłano aktywistów ZMP z Olsztyna, którzy brali udział w posiedzeniach Rady Pedagogicznej i dbali o właściwe «oblicze polityczne» szkoły. Oczywiście nie było już modlitw przed lekcjami i po lekcjach, zniknęła z budynku szkolnego kaplica, nie chodziliśmy wspólnie na nabożeństwa, zalecono profesorom, aby po wejściu do klasy zamiast dzień dobry mówili „cześć pracy”. Tylko raz, po wejściu do naszej klasy, profesor Czerniewski powitał nas słowami «Cześć pracy». Na to kolega [Henryk] Cimoszyński³⁶ odpowiedział «Bóg zapłać» i został wyrzucony za drzwi”³⁷.

Janusz Leśniewski. „(...) Szkoła organizowała także wycieczki krajoznawcze. Byłem w Zakopanem razem z całą moją klasą. Opiekował się nami pan prof. Leon Czerniewski. Mieszkaliśmy w wili «Wojciakówka» na Bystrym. Dwadzieścia lat wcześniej przebywała tam na kursie narciarskim moja mama, wówczas studentka

³⁵ Chodzi zapewne o dra Wacława Rogowskiego (1882–1947).

³⁶ Henryk Cimoszyński (1928–2013), geograf z wykształcenia, był długoletnim nauczycielem matematyki w Szkole Podstawowej nr 3 im. Marii Skłodowskiej-Curie w Szczytnie i równocześnie jej dyrektorem (1970–1983). Został pochowany na cmentarzu komunalnym w Szczytnie (kwatery IIID, rząd VI, numer grobu 2).

³⁷ I. Przybyłowska-Hanusz, *Wspomnienia Ireny Przybyłowskiej-Hanusz*; http://nowa.loszczytno.edu.pl/absolwencilo/irena_przybylowska_hanusz.pdf (23 I 2024).

Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. (...) Pieniądze zarobione w ZMP przeznaczyłem na zbudowanie krótkofalowej radiostacji. Moim instruktorem był prof. Leon Czerniewski – fizyk. (...) Zbudowałem tylko odbiornik radiowy, bo miałem schemat. Z nadajnika niewiele wyszło, ponieważ trzeba było ten fakt rejestrować w Urzędzie Bezpieczeństwa i uzyskać zgodę, a pan Leon Czerniewski szybko przeniósł się do Otwocka”³⁸.

Irena Fijałkowska. „Kolega Leon Czerniewski, indywidualista o wielu zdolnościach w tym artystycznych – rysunki, poezje ozdabiały nasze zaproszenia, Biuletyny Historyczne lub imprezy. Często pomagający, zwłaszcza koleżankom, w reperowaniu sprzętu elektrycznego – dający rady i zalecenia w sprawie zachowania zdrowia – jest wciąż ważną osobą w naszym gronie. W swoim długim życiu zaznał wielu tragicznych przeżyć. Niektóre były przedstawione w „Gazecie Otwockiej”, ale zachował zainteresowanie i uśmiech dla nas wszystkich – chociaż czasem zbyt pochłonięty brydżem... i tak życie nasze wzbogacone o żywe kontakty osobiste i wspólne z otaczającym nas światem nie pozwalają na rezygnację z pełni życia”³⁹.

³⁸ J. Leśniewski, *Fragment pamiętnika*; lata 1945–52; <http://nowa.loszczytno.edu.pl/absolwencilo/lesniewski.pdf> [22 I 2024]. W tym wspomnieniu jest błąd, ponieważ Leon Czerniewski przeniósł się do Otwocka najwcześniej w 1961 roku lub w 1962 roku, a Janusz Leśniewski ukończył szczycieńskie LO w 1952. Z tego powodu odległość w czasie 1952–1961/1962 nie może oznaczać „szybko”.

³⁹ I. Fijałkowska, *Życ pełnią życia*, „Gazeta Otwocka Samorządowa” 2001, nr 4; https://archiwum.otwock.pl/gazeta/04_01/04_01_23.htm (21 I 2024).

ANEKS FOTOGRAFICZNY⁴⁰

Z ŻYCIA SZKOŁY

Z y c i o r n i k

1. Data urodzenia i miejsce urodzenia. 11. II. 1911. Ryblawo, pow. Augustowski.
2. Imię rodz. i nazwisko matki. Kowalska, Wanda z Kołomyj.
3. Pechoda, szczególne zawody, stosunki majątkowe, rodzaj działalności.
4. Stan cywilny. Żonaty czy nie zmieniał stanu.
5. Narodowość i obywatelstwo. Polak, polski
6. Jeżeli żonaty lub zamężna - imię małżonki/i, nazwisko rodowe żony, zawód, zatrudnienie drugiego małżonka/ki. Helena Rogowska.

D z i e ci

Imiona, przy
nazwiskach podać
nazwisko

Data urodzenia
dzień miesiąc rok

Pozostają na pełnym czy
częściowym utrzymaniu.

1.	Ewa	8.V. 1943	na całkowitym
2.	Mieczysław	5.IV. 1947	" "
3.	Krzysztof	15.II. 1950	" "
4.			
5.			

8. Inne osoby pozostające na utrzymaniu i stopień ich pokrewieństwa.
Marek Czerwinski, Maria Lemus - brat

9. Czy Ob. ma krewnych lub powinowatych w urzędzie, w którym Ob. zamierza pracować/podaje nazwisko i imię, stanowisko i stopień pokrewieństwa.
nie posiada

10. Wady w stanie zdrowia. ogólnie zdrowy, niewielkie nieprawidłowości

11. Obecne źródła utrzymania. własność

12. Czy Ob. przysługuje z mocy prawa przywilej pierwszeństwa w otrzymaniu zatrudnienia - jeżeli tak, to z jakiego tytułu.

13. Znajomość języków obcych i stopień znajomości. Francuzki, polski, słowacki

14. Wykształcenie niższe/szkola powszechna, miejscowość ukończenia. Pierwszoklasowa szkoła w Ryblawie
liczba ukończonych klas 4 klasy, data ukończenia nie pamiętam

W y k s z t a ł c e n i e s r e d n i e

15. rodz. i nazwisko szkoły miejscowość ilość ukł. klas Czy i kiedy został zł. egz. dojrzałości

Sobota, wn. Ogrodnicki, Gimnazjum m. J. Słowaka w Warszawie, 8 klas w r. 1934

W y k s z t a ł c e n i e w y s z s z e

16. nazwiska ucz. rodz. studi. Tytuł Data uzysk. W razie nie ukończenia st. podać przedmiot, którego zł. egz. datę zł. egz. i oc. kw. licznik

Seneta Godwin Gosp. Mistrz Narosawa Rakowiec 8
3 lata studiów

**Ryc. 1. Pierwsza strona najstarszego chronologicznie życiorysu
Leona Czerniewskiego z 1 I 1951**

⁴⁰ Jeśli nie jest wskazane źródło, materiał pochodzi z archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie.

26. Zatrudnienie lub sposób zarobkowania, miejsce zamieszkania/pobytu i środki utrzymania w czasie okupacji i teraz. Czasokres od-do. Przeszedł zwolnienia

1. Prace stow. w Krynicy

2.

3.

4.

27. Zatrudnienie lub sposób zarobkowania, miejsce pobytu i środki utrzymania po uzyskaniu niepodległości i obecnie. Czasokres od-do. Przeszedł zwolnienia

Komisar - Parulagier 1944/45

P.O. Komisar Lenczyński w 1945-47. Krypta

28. Działalność społeczna i polityczna w okresie przedwojennym i w okresie okupacji. Wyszczególnienie, przed 1.IX.1939 r. przynależność do partii politycznych i ideowych organizacji: nie na terenie S. P. G. W.

29. Działalność społeczna i polityczna w okresie okupacji. Wyszczególnienie, pseudonim z pracy podziemnej, nazwa organizacji itp. doznane represje ze strony okupanta. Gmieszyński pobyt na Polesku i Małopolsku 1942/43

30. Działalność społeczna i polityczna po odzyskaniu niepodległości i obecnie. Wyszczególnienie, czynna działalność w organizacjach społecznych - jakich? Czy należy do partii politycznej - jakiej? G. P. R. obecnie P. Z. P. R. - Samop. Chłopskie - Dr. Karol. Muc. Polak

31. Kary sądowe i dyscyplinarne/podać rodzaj przestępstwa i wysokość kary oraz nazwę sądu orzekającego, lub komisji dyscyplinarnej pierwszej instancji i daty skazania za zbrodnie lub występki / nie karany

32. Czy toczy się przeciw Ob. dochodzenie karne? nie

33. / Urzędy i instyt., w których patent w ciągu ostatnich 6-miesięcy ubiegał się bezskutecznie o zatrudnienie, naz, urzędu wzgl. instyt. i miejsce / nie ubiegał się

34. Miejsce na dodatkowe informacje, nie uwzględnione w powyższych rubrykach /specjalne zamyślenia, doznane represje ze strony okupanta w stosunku do patentu i jego najbliższej rodziny itp. dane. Chęć pracować naukowo w zakresie przyrodniczych lub rolniczych / nie robił

35. Zgodność powyższych danych stwierdzam własnoręcznym podpisem

Kryps

dnia 1-7 1957 r.

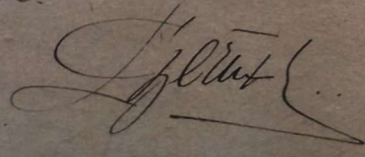
Ryc. 3. Trzecia strona najstarszego chronologicznie życiorysu
Leona Czerniewskiego z 1 I 1951

Leczenie

Urodziłem się dnia 11. III 1911 r. w gmin. Rulcowo k. Grodna / pol. dwuletnia /
ojciec mój posiadał gosp. rolne Chm., prowadził las- i sadownictwo i
pracę z piety w ur. gminnym. Matka o S. D. K. P. i d. z 1920
wskutek chorób wyjechała zginęła mój matka i rodzinę.
ja też znalazłem się w Augustowie. W 1921 r. odjechałem mój
ojciec i matka do Warszawy, gdzie pracował przy odbudowie
ministerstwa Rolnictwa i Ref. Rol. Odbudowa ciągnęła się
płat. - W r. 1921-8 za odbudowę zdołałem przyniesienia służbowego
i za matkę o S. D. K. P. i d. zostaje zawieszony - w 1930 mój
w tym czasie naukę w Gimnazjum uczę się i zarabiam
lekcjami. W r. 1933 po rocznym studiach na pol. technice
Warsz., nie mogąc otrzymać oświaty odbyłem oświatę =
szkoleń służb wojennych w szk. p. ochr. res. w P. i d. i d. i d.
umocniłem się w tym. normalnie w szk. p. ochr. i d. i d.
uczę się nie wicem, i uczę się pracować w fabryce
produkcji chemii i mydła Schickel-Sever & Co. w Warszawie,
gdzie trudne warunki materialne nie pozwoliły mi na
łatwe uczenie się. Lozaryzowany przez przyjaciół 1935
po zwołaniu komisji nowego egzaminu zarysem studiowałem
w S. J. J. W. równie w Warszawie. Po zalicz. cenie i wykładach
z 3. roku - nie zarysem zalicz. wykładach egzaminów z d. i d.
zostałem zaliczony w lice 1939 o cenie i d. i d.
wojennych. Również mój oświatę całą czas w swojej
jednostce t. j. 21 P. F. 8 D. P. W bitwach pod Mławą
Modliem i w obronie Warszawy trykrotnie byłem ranny.
28. IX 1939 r. po poddaniu Warszawy dostałem się do niewoli
z obozu w Pruszkowie uciekałem dwukrotnie. Byłem ranny
z obozu mieszkam w Warszawie wraz z żoną i dziećmi
faueryzacji i chemii i oświatę z d. i d. z d. i d. w 1939 r.
w r. 1942 zostałem aresztowany wraz z żoną i dziećmi. Później
we Jawnie - później aresztowano mnie i brata do
Lublina na Zamek potem na Majdanek. Brata przewieziono
do Oświęcimia i Dachau gdzie zginął, ja też zginęłem z d. i d.

Ryc. 4. Pierwsza strona odręcznie sporządzonej autobiografii
Leona Czerniewskiego z 18 II 1952

mienię (miałem już egzamin z maturalnego na S. P. R. i byłem
 na majdanku zatrudniony przy obliczaniu wykopów i sedacji
 fundamentów przy rozbudowywaniu się osiedla barackowego.
 Do 5 m. pracy w warunkach ostrej zimy z niozgu sa
 przykrywane obojętne na kłacie ucieku - kuracie pnieciosa
 całej masie rano i chłód w czasie transportu wykupiało mnie
 rana. Do Mierzanów nie wróciłem a zatrzymałem się na
 terenie labelnarym - przysięgamy się do Biał. Chłop. ob-
 oddziału, Czerwog - który udawał się na wodę dla
 pokarmienia Bandowców i Bulhowców wraz z odd. partyzan-
 Rach. i Sierpina. Wyprawa zakończyła się ostatecznie na
 linii Jonał - Kodał - rozbiciu odd. partyzanckiego na
 dywizję niemiecką przytłaczającą ka katem. We wrześniu 1945
 zgłosiłem się na rezerwie obojętnej w rezerwie solniczkowej
 w Lublinie. Jako komisari parcellacyjnej parcellowania
 majątku w pow. Garwolińskim. Jesienią 1945 pracowałem
 jako instruktor hodowlany w prowadzonej i przyjmującej
 od Armii Czerwonej iawentary żywy praktyczny uwaru-
 niechom. W tym charakterze byłem również w Olsztynie
 gdzie natrafiałem na ślad wyprawy w te okolice rodzinnej
 Ostatecznie zatrzymałem się już z rodziną w Sierpcu
 gdzie pracowałem początkowo jako komisari ziemni-
 jostw jako menedżer w r. 1947 wstąpiłem do P. Z. P. R.
 jestem członkiem P. Z. P. R. i od 1948 r. pracuję jako
 menedżer sek. mierzonowej przyznanej wymianie gołnia
 w r. 1947 jako dochodzący. Równocześnie pracowałem
 i pracuję w szkole ogólnokształcącej st. Licealnego.
 w roku 1949 ukochyłem partyzjny kurs prelekcji
 i wykładowców w Olsztynie.

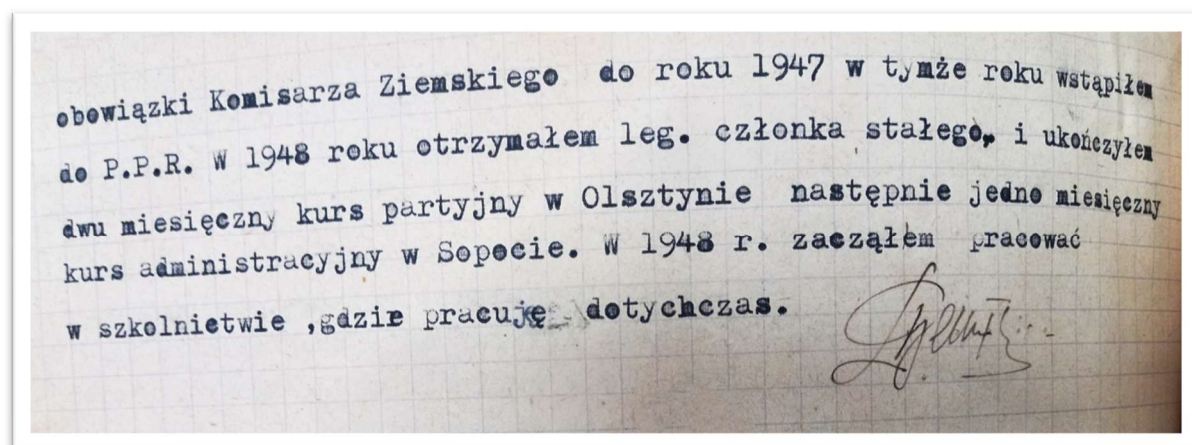
Sierpno dn. 18 II 1952

Ryc. 5. Druga strona odręcznie sporządzonej autobiografii
 Leona Czerniewskiego z 18 II 1952

Z y c i e r y a .

Urodziłem się dnia 11- 11 - 1911 r. w grom. Rubcowo k/ Grodna /dawna gub. Suwalska/ Ojciec mój posiadał wówczas 6 ha gospodarstwo przeważnie las i bagna i był urzędnikiem gminnym. Należał do r 1918 do S.D.K.P.L. W 1920 r. w czasie działań wojennych zginęła moja matka i rodzeństwo. Ja znalazłem się w szpitalu w Augustowie. Ojciec odnalazł mnie w 1921 r. i zabrał do Warszawy gdzie w tym czasie pracował w Min. Rol. w charakterze intendenta technicznego-zatrudnionego przy odbudowie tegoż budynku. W roku 1927-8 został zwolniony z tego stanowiska za odmowę złożenia przysięgi rządowi ówczesnemu/ po przewrocie majowym/ w roku 1930 zmarł. Rodziny bliższej nie posiadałem kończyłem więc Gimnazjum ucząc się i zarabiając korepetycjami. W roku 1933 po rocznych studiach na Politechnice odbyłem obowiązkową służbę wojskową w szkole podchor. rezerwy w Pułtusk. Ukończyłem ją normalnie w st. plut. podch. i na uczelnię już nie wróciłem a zacząłem pracować w fabryce Schicht-Leever at Co w Warszawie W roku 1935 zapisałem po złożeniu konkursu matur .do S.S.G.W. w Warszawie. Po odrobieniu ćwiczeń i wysłuchaniu wykładów 3 roku egzaminów nie złożyłem gdyż zostałem zmobilizowany. W 1939r."2o VIII do służby wojskowej w 21 P. Piech. Kampanię wrześniową odbyłem w bitwach pod Mławą i Modlinem i w oblężeniu Warszawy. Dostałem się do niewoli po 2 tyg. obozu w Pruszkowie uciekłem -w łapankach uliczny w Warszawie., uciekałem jeszcze 2 krotnie z tegoż obozu w Pruszkowie W Warszawie zajmowałem się handlem i fabrykacją mydła wraz z żoną /ożeniłem się w roku 1938/ i teściem chemikiem. W roku 1942 zostałem aresztowany wraz z całą rodziną i osadzony na Pawiaku, a następnie wywieziony do zamku w Lublinie później na Majdanek. Żonę zwolniono po kilku tygodniach , teścia po 1/2 roku, mnie dzięki interwencji żony po 9 miesiącach/1943r./ Ukrywałem się wówczas na lubelszczyźnie w oddz. partyzanckim" ,, Czarne" B.Ch, który współdziałał z oddz partyzanckim radzieckim ,,Serafina". Oddział B.Ch. został ostatecznie rozбитý w okolicach Sekal-Kodeń przez dywizje pacyfikacyjne niemieckie W 1944 r. po wyzwoleniu zgłosił em się do pracy i jako komisarz parcelacyjny ,parcelowałem majątki w pow. garwolińskim Później pracowałem jako instruktor hodowlany w Res. Rolnictwa rozprawdzając inwentarz przekazywany nam przez Armię Radziecką W tym charakterze byłem między innymi i w Olsztynie w 1945r. gdzie odnalazłem swoją rodzinę/wywiezioną przez Niemców/ będącą już w Szezytnie . Tu zgłosiłem się do pracy i pełniłem

Ryc. 6. Pierwsza strona autobiografii Leona Czerniewskiego w wersji maszynopisu sporządzona zapewne po 18 II 1952

Ryc. 7. Druga strona autobiografii Leona Czerniewskiego w wersji maszynopisu sporządzona zapewne po 18 II 1952

ANKIETA PERSONALNA

(Przed wypełnieniem karty należy ankietę uważnie przeczytać
następnie odpowiedzieć czytelnie i wyczerpująco na wszystkie pytania)

PYTANIA		ODPOWIEDZI	
1. Nazwisko i imię, imię ojca dla mężatek nazwiska panińskie. W wypadku zmiany podać nazwisko poprzednie).		Czerniewski Leon	
2. (Pseudonimy): (Podać wszystkie pseudonimy pod jakim występował, podać gdzie i kiedy):			
3. Data i miejsce urodzenia: (Podać wieś, miasto, gminę, powiat, województwo i kraj):		11-III-1911 Lubowo k. Grodna	
4. Narodowość:		Polak	
5. Przynależność państwowa:		polona	
6. Pochodzenie społeczne — przynależność klasowa rodziców: (Robotnicze, chłopskie, z inteligencji pracującej, drobnomieszczańskie, burżuazyjne):		chłopskie	
7. Przynależność społeczna: (Robotnik, chłop, inteligent prac. i inne):		intelig. prac.	
8. (Zawód wyuczony):		agroum	
9. (Zawód wykonywany):		nauczyciel	
Wykształcenie: (podać dokładnie jaki zakład naukowy ukończył):		a) ogólne b) specjalne c) polityczne Gimn. Ogólnokształ. typu humanist. w Warszawie 3 lata studiów na S.G.G.W. w Warszawie. Kurs prelegentów (wykładowców) sek. Partji w Olsztynie	
11. Stopień naukowy			
12. Znajomość języków obcych:		Stabo	Biegle w mowie i piśmie
			Polaki
		francuski	
13. Stan cywilny i ilość członków rodziny na utrzymaniu:		żonaty 4 os. rodziny.	
14. Nazwiska i imię żony (męża): Nazwiska panińskie żony:		Helena Rogowska	

Wskaz. Gł. 8 Nr kat. 6 CWD Warszawa, ul. Bielańska 18 219/1-III B

Kla 705/51 207.000

Ryc. 8. Pierwsza strona kwestionariusza osobowego Leona Czerniewskiego z 20 II 1952

35. Działalność społeczno-polityczna. Wymień kolejno partie polityczne i organizacje społeczne, w których stanowiąc od początku działalności społeczno-politycznej do dnia wypełnienia ankiety.

Okres		Nazwa organizacji lub partii	W jakim charakterze (funkcja)	Miejscowość
od	do			
1945	1948	Str. Lew. Grac. Radika.	przewodniczący	Sierpno G. Rad.
1947	1949	Str. Lew. Wawer. Poln. i G.	1-ca przewodniczący zar. Powiat. w Sierpnie	
1948	1952	Str. Lew. Wawer. Poln.	przewodniczący zar. Powiat. w Sierpnie	Sierpno
1947	1948	Kom. Pol. obo. P.P.R.		"
1948	1949	P.P.R.	członek	"
1949	1952	P.P.P.R.	przewodniczący zar. Powiat. P.C.R.	"

36. Dokładny adres, numer telefonu służbowego i prywatnego

Sierpno Str. Wawer. Poln. i G. 69 ul.
tel. służb. 220 lub 154

Miejscowość Sierpno dnia 20 II 1952 r.

Ankieta wraz ze szczegółowym życiorysem
przyjął i przejął

(podpis kierownika personalnego)

Prawdziwość powyższych danych potwierdzam
własnoręcznym podpisem

(podpis wypełniającego ankietę)

Miejscowość dnia 1952 r.

UWAGA:

Gdyby odpowiedź na jakiegokolwiek podane wyżej pytanie nie zmieściła się w rubryce, należy ją dodatkowo
umieścić na ostatniej stronie ankiety z odpowiednim odnośnikiem.
DO ANKIETY NALEŻY DOŁĄCZYĆ SZCZEGÓŁOWY ŻYCIORYS

Ryc. 9. Siódma, ostatnia, strona kwestionariusza osobowego
Leona Czerniewskiego z 20 II 1952

Zatwierdzono przez KSD (Nr ref. 09-148 87)

KWESTIONARIUSZ OSOBOWY

1. Dane ogólne:

a) nazwisko i imię
Imię ojca *Czerniewski Leona*
Konstanty

b) nazwisko panieńskie
(dla mężatek) —

c) w przypadku zmiany,
podać nazwisko rodowe —

2. Data i miejsce urodzenia *12. III 1913 r. Rubcowa p. Augustów.*

3. Narodowość *Polak*

4. Obywatelstwo *polnie*

5. Pochodzenie społeczne *chłopskie*

6. Stan cywilny *żonaty*

7. Stan rodzinny *3 dzieci*

8. Wykształcenie (podać nazwy zakładów naukowych): *3 lata S.G.G.W. w Warszawie.*
2) 4 rok studiów Uniw. Łódzkiego (Biologia)
"N. o. k."

9. Stopień (tytuł) naukowy —

10. Tytuł zawodowy —

11. Zawód

wyuczony *maneryjny*

wykonywany *maneryjny*

specjalność wyuczona *biologia*

specjalność wykonywana *biologia*

12. Znajomość języków obcych

ślaba *rosyjski*

biegła w mowie i piśmie *francuski*
hiszpański

13. Służba wojskowa

a) stosunek do powszechnego obowiązku wojskowego (przedpoborowy — a)
poborowy — szeregowiec, podoficer, oficer rezerwy — objęty ewidencją oficerską — pomocnicza służba wojskowa kobiet) — nie podlega powszechnemu obowiązkowi wojskowemu *rezerwa Kat. A.*

b) stopień wojskowy i nr specjalności wojskowej *szeregowy*

c) przynależność ewidencyjna do WKR *W.K.R. Szeregowy*

14. Posiadane odznaczenia (jakie i kiedy nadane): *nie posiada*

15. Stan majątkowy (nieruchomości, urządzenia handlowe i przemysłowe):

własny *nie posiada*

współmałżonka

16. Czy był karany sądownie (nie podaje się kar, które uległy zatarciu) *nie*

Ryc. 10. Pierwsza strona kwestionariusza osobowego Leona Czerniewskiego z 30 III 1960

Odpis. Warszawa, dnia 21. czerwca 1948 r. m.p. Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie Nr. 2829/48. Zaświadczenie. Sekretariat Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie zaświadcza, iż ob. Czerniewski Leon był studentem Wydziału Rolniczego w latach akademickich 1936, 1937, i 1937/38, zaliczył sobie III rok studiów oraz złożył następujące egzaminy szczegółowe: botanika-dostatecznie/3/, chemia nieorganiczna-dostatecznie/3/, chemia organiczna-dostatecznie/3/, fizyka-dobrze/4/, mineralogia i geologia-dobrze/4/. Zaświadczenie wydaje się celem przedstawienia odnośnym władzom m.p. pieczęć okrągłą: Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie w.p.o. Kierownika Sekretariatu Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie/-/W. Lipińska.

Zgodność odpisu z oryginałem stwierdzam:

Handwritten signature: J. Marcin B. B. B.

Ryc. 12. Zaświadczenie z 21 czerwca 1948 r. wydane przez SGGW w Warszawie o studiach Leona Czerniewskiego na tej uczelni

odpis. Zdjęcie kandydata z pieczęcią o treści: Państwowe Liceum Pedagogiczne w Olsztynie i z godłem państwa. Państwowe Kursy Nauczycielskie w Olsztynie. DYPLOM na nauczyciela szkół ogólnokształcących stopnia podstawowego. Czerniewski Leon urodzony dnia 12. marca 1912r. w Rubcowie powiat: -przyjęty w r. 1954 na Państwowe Kursy Nauczycielskie w Olsztynie na podstawie świadectwa dojrzałości uczęszczał na wymienione Kursy od dnia 2. lipca 1954r. do dnia 28. lipca 1954r. po czym zdawał egzamin dyplomowy na nauczyciela szkół ogólnokształcących stopnia podstawowego i otrzymał oceny następujące: pedagogika dobry, psychologia-bardzo dobry, higiena szkolna i społeczna-bardzo dobry, nauka o Konstytucji-bardzo dobry, śpiew-bardzo dobry, rysunek-bardzo dobry, prace ręczne-bardzo dobry, wychowanie fizyczne-dobry, metodyka początkowego nauczania-bardzo dobry. Czerniewski Leon/nazwisko i imię/w czasie pobytu na Państwowych Kursach Nauczycielskich pobrał stypendium w łącznej kwocie-i jest obowiązany do dwuletniej pracy nauczycielskiej w szkole wyznaczonej przez władze szkolne. Niniejszy dyplom w myśl art. I rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6. marca 1928r. o kwalifikacjach zawodowych nauczycieli szkół powszechnych/Dz.U.R.P. Nr. 28, poz. 258 i Nr. 53, poz. 512/ uprawnia do nauczania w publicznych i prywatnych szkołach powszechnych. Olsztyn, dnia 28. lipca 1954r. Nr. 4/II. Pieczęć z godłem państwa w otoku o treści: Państwowe Liceum Pedagogiczne w Olsztynie. Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej: *Podpisz miereyfelne*. Dyrektor Państw. Kursów Nauczycielskich Limanowski. Egzaminatorowie: *Podpisz nieczytelne*. Skala ocen: bardzo dobry, dobry, dostateczny.

Zgodność z oryginałem stwierdzam:

Janina Boj.

Ryc. 13. Odpis dokumentu z 28 lipca 1954 r. o ukończeniu przez Leona Czerniewskiego Państwowych Kursów Nauczycielskich w Olsztynie

Szczytne, dnia 10.IX. 1949 r.

Obywatel(ka)
Czerniewski Leon
nauczyciel

w Szczytnie
Państwowe Liceum Ogólnokształcące
dla DOROSŁYCH
w Szczytnie
(nazwa szkoły lub instytucji)
31 stycznia 1950 r.

Nr 1/49
Spr.: Zatrudnienie

Powołuje Obywatela(kę) za Jego (Jej) zgodą do pracy w _____ do dnia _____
na okres od _____ od _____
w charakterze kontraktowego **nauczyciela fizyki i biologii**

na warunkach określonych w umowie wzorcowej drukowanej w załączniku Nr 1 do rozporządzenia Ministra
Oświaty z dnia 24.X. 1947 r. Nr I Pers 20-731 w sprawie wynagrodzenia pracowników
kontraktowych w szkołach, zakładach i kursach, podległych Ministerstwu Oświaty (Dz. Urz. Min. Ośw.
Nr 11, poz. 275) a w szczególności:

- 1) z obowiązkiem pełnienia zajęć w wymiarze 9 godz. tyg. fizyki i 8 godz. tyg. bio-
do 31.I.1950 r. 17 godzin tygodniowo
w okresie od _____ (półroczna, semestru, trymestru)
- 2) z obowiązkiem pełnienia zajęć w wymiarze _____
w okresie _____
- 3) z obowiązkiem kierowania _____ (szkołą, zakładem)
w okresie _____
- 4) z wynagrodzeniem miesięcznym równającym się uposażeniu _____ grupy funkcjonariuszów
państwowych wraz z dodatkami do uposażenia przysługującymi mianowanym _____
- 5) z wynagrodzeniem za godziny 17. _____ w wysokości _____ zł
miesięcznie za jedną godzinę _____ tygodniowo,
- 6) z wynagrodzeniem dodatkowym równającym się _____
- 7) z zastrzeżeniem rozwiązania umowy, gdyby Kuratorium
(Ministerstwo, Kuratorium)
umowy nie zatwierdziło, przy czym w tym wypadku rozwiązanie umowy nastąpi z końcem miesiąca,
w którym Obywatel(ka) zostanie zawiadomiony o decyzji Kuratorium
(Ministerstwa, Kuratorium)

W celu objęcia obowiązków służbowych zgłosi się Obywatel(ka) u dyrektora Państwowego
Liceum dla Dorosłych w Szczytnie
(u mnie, u dyrektora szkoły)

P.o. Dyrektora
Podpis *[podpis]*
/mgr. Jerzy Korkozowicz /

Powołanie do pracy Min. Ośw. wz. 275

Ryc. 14 Umowa o pracę z 10 września 1949

Szczytno, dnia 31.08.1950

Państwowe Liceum Ogólnokształcące
dla DOROSŁYCH
w Szczytnie

Nr 1450

Spr.: Zatrudnienie

Obywatel(ka)
Leon Czerniewski
nauczyciel kontraktowy
o pełnym wymiarze godzin
w Państwowym Liceum Ogólnokształcącym
dla DOROSŁYCH
w Szczytnie

Powołuję Obywatela(kę) za Jego (Jej) zgodą do pracy w
na okres od dnia 1 września 1950 roku do dnia 31 sierpnia 1951 roku
w charakterze kontraktowego nauczyciela fizyki, chemii, biologii.

na warunkach określonych w umowie wzorcowej drukowanej w załączniku Nr 1 do rozporządzenia Ministra
Oświaty z dnia 24.X.1947 r. Nr I Pers. 20751/47 w sprawie wynagrodzenia pracowników
kontraktowych w szkołach, zakładach i kursach, podległych Ministerstwu Oświaty (Dz. Urz. Min. Ośw.
Nr 11, poz. 275) a w szczególności:

- 1) z obowiązkiem pełnienia zajęć w wymiarze 10 godz. tyg. fizyki, 7 godz. tyg. biologii
w okresie od 1.IX.1950 roku. i 4 godz. tyg. chemii. = 21 godz. tyg.
(półroczu, semestru, trymestru)
- 2) z obowiązkiem pełnienia zajęć w wymiarze
w okresie
- 3) z obowiązkiem kierowania
(szkołą, zakładem)
w okresie
- 4) z wynagrodzeniem miesięcznym równającym się uposażeniu IV. grupy funkcjonariuszów
państwowych wraz z dodatkami do uposażenia przysługującymi mianowanym
- 5) z wynagrodzeniem za godziny w wysokości zł
miesięcznie za jedną godzinę tygodniowo,
- 6) z wynagrodzeniem dodatkowym równającym się
- 7) z zastrzeżeniem rozwiązania umowy, gdyby Prez. W.R.N. Wydz. Oświaty w Olsztynie
(Ministerstwo, Kuratorium)
umowy nie zatwierdziło, przy czym w tym wypadku rozwiązanie umowy nastąpi z końcem miesiąca,
w którym Obywatel(ka) zostanie zawiadomiony o decyzji Prezydium Wojewódzkiej Rady
(Ministerstwa, Kuratorium)
Narodowej Wydział Oświaty w Olsztynie.

W celu objęcia obowiązków służbowych zgłosi się Obywatel(ka) u dyrektora Państwowego
Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych w Szczytnie.

(u niego, kierownika szkoły)

Leon Czerniewski

P.o. Dyrektora
Podpis /Bp. Jerzy Korkozowicz/

Wzrost do pracy Min. Ośw. wz. 275
PZWS C483 VIII/48 190 000

Ryc. 15. Umowa o pracę z 31 sierpnia 1950

Ryc. 16. Kadra pedagogiczna i pierwsi uczniowie Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących.
Stoją od lewej profesorowie: Jadwiga Żenczykowska, Leon Czerniewski,
Zofia Śnieżko-Błocka, Krystyna Ambroziak.

Źródło: Archiwum prywatne Jarosława Jurczeni

**Ryc. 17. Kadra pedagogiczna i uczniowie Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących.
Stoją od lewej: Czesław Janik (?) Leon Czerniewski, Krystyna Ambroziak, Jadwiga Żenczykowska,
Zofia Śnieżko-Błocka.**

Źródło: Archiwum prywatne Jarosława Jurczenki

**Ryc. 18. Uczniowie Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących przed maturą w r. szk. 1956/1957.
W pierwszym górnym rzędzie stoją profesorowie: Jadwiga Żenczykowska, Leon Czerniewski,
Zofia Śnieżko-Błocka, Krystyna Ambroziak, Alfred Gruszczyński.**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

**Ryc. 19. Uczniowie Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących przed maturą w r. szk. 1957/1958.
Siedzą od lewej profesorowie: Krystyna Ambroziak, Jadwiga Żencykowska,
Zofia Śnieżko-Błocka, Alfred Gruszczyński, Leon Czerniewski.**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Ryc. 20. Pisemna matura w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących w r. szk. 1956/1957. Siedzą od lewej profesorowie: Jadwiga Żenczykowska, Leon Czerniewski, Zofia Śnieżko-Błocka, Krystyna Ambroziak, Alfred Gruszczyński.

Źródło: Archiwum prywatne Jarosława Jurczenki

**Ryc. 21. W kancelarii Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w czasie przerwy.
Od lewej profesorowie: Alfred Gruszczyński, Zofia Śnieżko-Błocka, Leon Czerniewski,
Krystyna Ambroziak, Telesfor Kocięcki.**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

**Ryc. 22. Grono pedagogiczne z uczniami Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących.
Siedzą od lewej profesorowie: Telesfor Kocięcki, Leon Czerniewski, Zofia Śnieżko-Błocka,
Alfred Gruszczyński, Albin Budzyński.**

Źródło: Archiwum prywatne Jarosława Jurczenki

**Ryc. 23. Profesorowie z uczniami Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w r. szk. 1957/1958.
Siedzą od lewej profesorowie: Albin Budzyński, Leon Czerniewski, Zofia Śnieżko-Błocka,
Telesfor Kocięcki, Alfred Gruszczyński.**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

**Ryc. 24. Uczniowie Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w r. szk. 1958/1959.
Siedzą od lewej profesorowie: Władysław Sondej, Zofia Śnieżko-Błocka,
Leon Czerniewski, Telesfor Kocięcki.**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

**Ryc. 25. Uczniowie Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w r. szk. 1958/1959.
Siedzą od lewej profesorowie: Jadwiga Żenczykowska, Leon Czerniewski, Zofia Śnieżko-Błocka,
Albin Budzyński, NN, Telesfor Kocięcki.**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

**Ryc. 26. Matura w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących w r. szk. 1958/1959.
Siedzą od lewej profesorowie: Telesfor Kocięcki, Leon Czerniewski, Zofia Śnieżko-Błocka.**

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

**Ryc. 27. Uczniowie Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących.
Siedzą od lewej profesorowie: Roman Kasprowicz, Jadwiga Żenczykowska, Albin Budzyński,
Zofia Śnieżko-Błocka, Leon Czerniewski, NN, Władysław Sondej.**

Źródło: Archiwum prywatne Jarosława Jurczenki

Ryc. 28. Posiedzenie Rady Pedagogicznej Liceum Ogólnokształcącego dla Pracujących w r. szk. 1959/1960. Zgodnie z ruchem wskazówek zegara: Jan Maciejczyk, Władysław Sondej (?), (bokiem) Albin Budzyński, Mieczysław Matelski, Zofia Śnieżko-Błocka, Leon Czerniewski, Marian Gałosz, Adolf Gałuszka, Telesfor Kocięcki, (odwrócony plecami) NN.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

Ryc. 29. Studniówka w Liceum Ogólnokształcącym dla Pracujących w r. szk. 1959/1960.

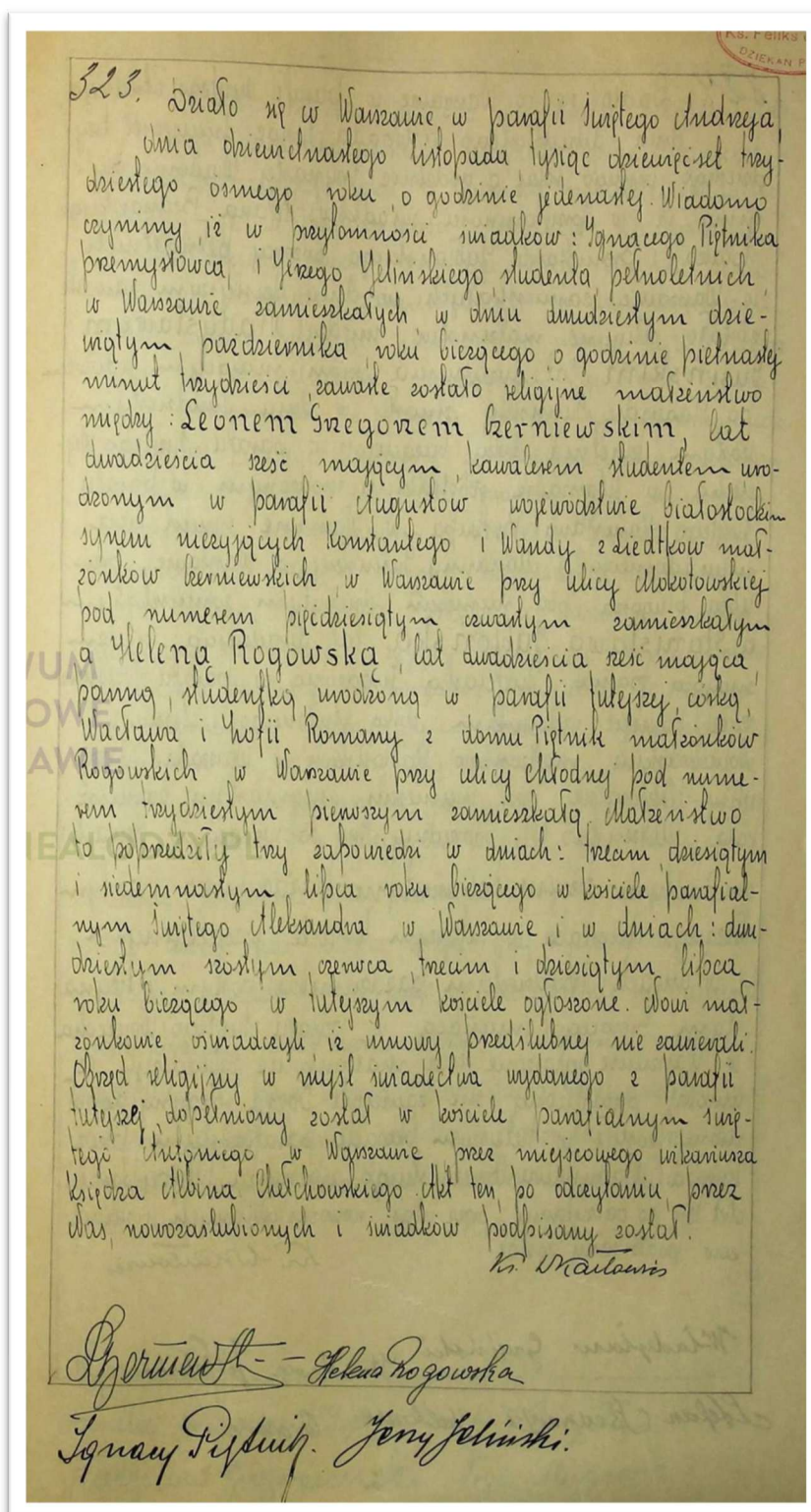
Pośrodku fotografii: Leon Czerniewski, za nim po lewej stronie – Roman Kasprowicz.

W trzecim rzędzie od dołu od prawej: Telesfor Kocięcki, Jadwiga Żencykowska,
Adolf Gałuszka, Władysław Sondej.

W drugim rzędzie od dołu siedzą: trzecia od lewej – Zofia Śnieżko-Błocka,
trzeci od prawej – Mieczysław Matelski.

Źródło: Archiwum Liceum Ogólnokształcącego w Szczytnie

PRYWATNIE

Ryc. 30. Akt zawarcia związku małżeńskiego przez Leona Grzegorza Czerniewskiego z Heleną Rogowską. Zapisu dokonano 19 XI 1938, a związek został zawarty 29 X 1938.

Źródło: Archiwum Państwowe w Warszawie;

<https://metryki.genealodzy.pl/index.php?op=pg&id=381&se=&sy=1938&kt=2&pplik=322-323.jpg&x=1577&y=157&zoom=1.25> (17 IV 2024)

Pisownia zgodna z oryginałem:

„323. Działo się w Warszawie w parafii Świętego Andrzeja, dnia dziewiętnastego listopada tysiąc dziewięćset trzydziestego ósmego roku, o godzinie jedenastej. Wiadomo czynimy, iż w przytomności świadków: Ignacego Piętnika przemysłowca, i Jerzego Jelińskiego, studenta, pełnoletnich, w Warszawie zamieszkałych, w dniu dwudziestym dziewiątym października, roku bieżącego o godzinie piętnastej minut trzydzieści, zawarte zostało religijne małżeństwo między: Leonem Grzegorzem Czerniewskim, lat dwadzieścia sześć mającym, kawalerem studentem urodzonym w parafii Augustów województwie białostockim synem nieżyjących Konstantego i Wandy z Liedtków małżonków Czerniewskich, w Warszawie przy ulicy Mokotowskiej pod numerem pięćdziesiątym czwartym zamieszkałym a Heleną Rogowską, lat dwadzieścia sześć mającą, panną, studentką, urodzoną w parafii tutejszej, córką, Wacława i Zofii Romany z domu Piętnik małżonków Rogowskich w Warszawie przy ulicy Chłodnej pod numerem trzydziestym pierwszym zamieszkałą. Małżeństwo to poprzedziły trzy zapowiedzi w dniach: trzecim, dziesiątym i siedemnastym lipca roku bieżącego w kościele parafialnym Świętego Aleksandra w Warszawie, i w dniach: dwudziestym szóstym czerwca, trzecim i dziesiątym lipca roku bieżącego w tutejszym kościele ogłoszone. Nowi małżonkowie oświadczyli, że umowy przedślubnej nie zawierali. Obrzęd religijny w myśl świadectwa wydanego z parafii tutejszej, dopełniony został w kościele parafialnym Świętego Antoniego w Warszawie przez miejscowego wikariusza Księdza Albina Chełchowskiego. Akt ten po odczytaniu przez Nas, nowozaślubionych i świadków podpisany został”.

Ks. W. Kailowicz (podpis czytelny)

Leon Grzegorz Czerniewski (podpis czytelny) Helena Rogowska (podpis czytelny)
Ignacy Piętnik (podpis czytelny) Jerzy Jeliński (podpis czytelny)

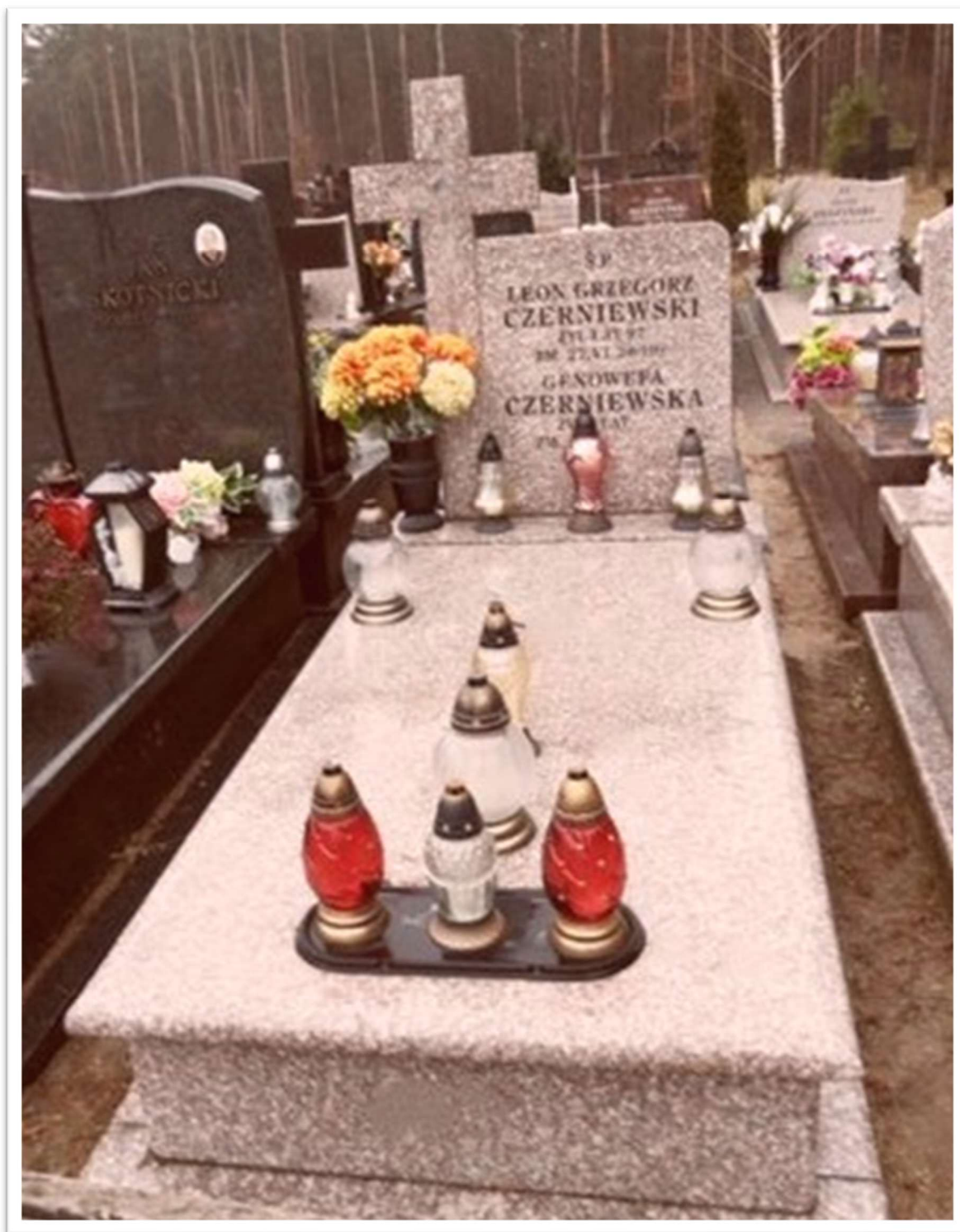
MIEJSCE ZAMIESZKANIA

**Ryc. 31. Posesja przy ulicy Polskiej 69 w Szczytnie,
w której mieszkał Leon Grzegorz Czerniewski z rodziną.**

Autor fotografii: Grzegorz Ojcewicz

MIEJSCE SPOCZYNKU

Ryc. 32. Widok na mogiłę Leona Grzegorza Czerniewskiego
pochowanego na cmentarzu komunalnym w Otwocku.

Źródło: <https://otwock.grobonet.com/grobonet/start.php?id=detale&idg=27541> (21 I 2024)

**Ryc. 33. Widok na nagrobek oraz tablicę informacyjną na mogile
Leona Grzegorza Czerniewskiego pochowanego na cmentarzu komunalnym w Otwocku**
Źródło: <https://otwock.grobonet.com/grobonet/start.php?id=detale&idg=27541> (21 I 2024)

*Archiwalny materiał kadrowy LO zeskanowała Irena Dobryłko
Biogram napisał i całość opracował dr hab. Grzegorz Ojcewicz*